

În graiurile bulgărești din regiunea Vidin și Lom ierurile s-au unificat în *o*, sau *ŭ* > *o*¹ (*o*a) iar *i* > *e*. Numai în două cazuri a trecut la *o*¹.

În graiul din regiunea Ciustendil *ŭ* > *o*, *a*, *o* iar *i* > *o*, *e*, *a*², etc.

Deci, ținând seama de aceste fapte de limbă, precum și de acela că graiurile dialectului prizreno-timocean, din care se pare că face parte și graiul din Svinița, se găsesc în vecinătatea graiurilor macedonene de nord și bulgărești de apus, se poate admite o influență a acestora din urmă în ceea ce privește apariția semivocalei cu nuanța *e* sau *o* sau a vocalei *e* sau *o* ca reflex al lui *o*.

Însfîșit, ar mai trebui adăugat că și în graiul din Svinița am întâlnit unele cazuri (e drept foarte puține) de vocalizare completă a *i* în *a*: *lákai*, „cot“, *maglá*, „ceață“, *sabrála*, „am adunat“, *opínak*, „opincă“, *šánac*, „șanț“ (în toate aceste cazuri *a* < *i*³ nu se găsește sub accent); sau în *e*: *ošel*, „am plecat“ *došel*, venit“, (pe lângă *ošil*, *došil*⁴).

În concluzie, ca și în unele graiuri ale dialectelor prizreno-timocean și zeto-sienițean, în unele graiuri sîrbocroate din țara noastră evoluția ierurilor se află într-un stadiu înapoiat față de majoritatea celorlalte graiuri ale dialectului ștokavian și anume într-o fază de trecere între *o* și *a*. Nuanța semivocalei este în general *a*. Nuanța *e* constituie o inovație, (ca și nuanța *o* sau *u*) și în această privință s-ar putea admite și o influență a unor graiuri macedonene și bulgărești, care au avut aproximativ aceeași evoluție.

2. *l* (*l* vocalic).

Aproximativ în aceeași perioadă a vocalizării ierurilor (sec. al XII—XIII) în majoritatea graiurilor dialectului ștokavian *l* a trecut la *u* (*vuk*, *súza*, *sunce*). El se menține, totuși, neschimbat într-o parte a dialectului prizreno-timocean (mai precis în subdialectul timo-o-lu-ițean: *vľk* *iabľka*, *pľn*, *sľza*, sau își pierde, în parte sau complet, caracterul vocalic, dezvoltînd o semivocală sau o vocală posterioară: *li*, *lu* (*sľnce*, *dľug*)⁵, sau *li* (*dľibok*)⁶. Dintre graiurile sîrbocroate din R.P.R., *l* și-a păstrat, complet sau în parte, caracterul vocalic în graiul din Carașova: *blva*, „purice“, *mlze*, „mulge“, *slze*, „lacrimi“, dar *dľboka*, „adîncă“, *dľlk*, *dľlk*, „lung“, *pľn* (*pľn* „plin“) ⁵ etc. și în graiul din Svinița: *vľna*, „lînă“, *zľlt*, „galben“, *sľnoč'ogled*, „floarea soarelui“, *sľndę*, *zľva*, *dľboká*, *sľľnce*, *bľlva*, *mľlzi*, etc. ⁶.

Prin urmare, în timp ce în graiul din Carașova există unele forme cu *l*, în graiul din Svinița, în toate cazurile *l* între două consoane tinde să dezvolte înaintea sa o vocală redusă (o semivocală). În Carașova aceasta este *ă* sau *i*, în Svinița numai *ă*. Tendința de a dezvolta o vocală redusă numai înaintea lui *l* reprezintă o caracteristică a acestor graiuri și totodată le deosebește, în această privință, de alte graiuri care păstrează pe *l*.

A. Belić notează numai cîteva forme în dialectele sîrbești de est și de sud: *jabľka*, *jabľko*, *zasľnyla se*, pe care nu le consideră caracteristice.

¹ T. Todorov, Говорът на град Лом, «Сборник», XXXVIII, Sofia, 1930, p. 11—12.

² I. Zaharev, Кюстендилско крайце, «Сборник», XXXII, Sofia, 1918, p. 180—181.

³ P. Ivić, Дијалектологија, p. 109 și A. Belić, Дијалекти, p. 90—125.

⁴ A. Belić, Дијалекти, p. 122.

⁵ E. Petrovici, op. cit., p. 84.

⁶ În Clucotici am notat numai formele *dľlg*, *dľlge*; fără îndoială, însă, că păstrarea lui *l* este un fenomen frecvent și în graiurile celorlalte sate din jurul Carașovei. Am notat tot aici și formele *mľse*, *mľset*, *mľseto*, considerăm, însă, că subiectul a folosit în acest caz limba literară. În graiul din Recaș există forma *dľbok*, *l* > *i* prin forma intermediară *li* (**dľibok*). Vezi A. Belić, Дијалекти, p. 122.